

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Västmanlands sjukhus Västerås

Klinik

Radiologi

Specialitet

2025-12-03 – 2025-12-04

Datum

Västerås

Ort

Erik Rosbach Jensen och Johan Henriksson

Inspektörer

SOSFS 2015:8

Föreskrift

Styrkor

- Bred och jämförelsevis välbemannad verksamhet som skapar goda förutsättningar för måluppfyllnad.
- Stort engagemang och bred kompetens hos handledare. God tillgång till handledare i relation till antalet ST-läkare. God ordning i dokument och ledningsstruktur - verksamheten är certifierad enligt ISO9001.
- Ändamålsenliga lokaler för granskning och för administrativa uppgifter samt möten. Bred och tillräckligt modern maskinpark.
- Jourbördan är adekvat och ger förutsättningar för individuellt ansvar och utveckling men samtidigt inte så hög att dagplaceringar och övrig kunskapsinhämtning drabbas påtagligt.
- God struktur för löpande kompetensbedömning med engagerade handledare. Återkoppling från specialistkollegium och från sektionsplaceringar. Schemalagda handledarsamtal som följer mall. Välstrukturerad individuell utbildningsplan som är ett levande dokument med delad access mellan ST-läkaren och handledare.
- Generöst utbildningsklimat avseende kurser/utbildning. Fredad utbildningstid på torsdagseftermiddagar under terminerna med deltagande i externt ST-utbildningsprogram med roterande innehåll kopplat till målbeskrivningen. Begynnande god EDiR-tradition med flera på rad som skrivit EDiR. EDiR uppmuntras av klinikledning och kollegor. EDiR-förberedande tid erbjuds.

Svagheter

- ST-läkarna börjar sent med ronder och har i nuläget få ronder under handledning. Fler ronder under handledning kan behövas.
- Ny organisation sedan november 2025. Viktigt att bevaka konsekvenserna för ST-utbildningen i samband med omdaningen av organisationen från metod- till organsektionerna.
- Utbildningsdokument som i nuläget är formulerade utifrån metod (DT, MRT etc) behöver anpassas till organsektionerna om man fortsätter med den nya organisation.
- Behov av organsektionsbaserad bedömningsstruktur motsvarande de tidigare modalitetsutvärderingar.

Förbättringspotential

- Fortbildningsmöjligheter/kompetensutveckling för handledare med rena handledarträffar kan behövas speciellt vid övergången till HSLF-FS 2021:8 som ger ökat ansvar till handledarna.
- Tydligare struktur för bedömning av kompetens innan jourdebut.
- Återkoppling från handledare och struktur generellt för bedömning av kompetenser inom kommunikativ förmåga, ledarskap och kvalitetsutveckling kan förbättras.
- Bättre följsamhet kring återkoppling från randutbildningar.
- Ökad vetenskaplig handledning/närvaro vid journal club.
- Goda förutsättningar att engagera ST-läkare i systematiskt kvalitetsförbättrings- och patientsäkerhetsarbete men förbättringspotential finns.
- Utrymme för fler ST-läkare utan att utbildningskvaliteten hotas. Kan sannolikt även förbättra arbetsmiljö, jourbördan och freda selektiva placeringar.

STRUKTUR

A Verksamheten

Bred och jämförelsevis välbemannad verksamhet som skapar goda förutsättningar för måluppfyllnad. Nya specialister upplevs hålla hög kunskapsnivå och är attraktiva på arbetsmarknaden.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

Det finns skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur verksamhetens specialiseringstjänstgöring ska genomföras.

Vårdgivaren tillhandahåller skriftliga riktlinjer för hur bedömning av ST-läkarens kompetens ska göras.

Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Kvalitetsindikator

Det finns rutiner som, utöver extern granskning, anger hur kvaliteten i ST-utbildningen kontinuerligt ska utvärderas och säkerställas.

Gradering

A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.

B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.

D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Stort engagemang och bred kompetens hos handledare. God tillgång till handledare i relation till antalet ST-läkare. Inga handledare har mer än en adept. God ordning i dokument och ledningsstruktur - verksamheten är certifierad enligt ISO9001.

Det finns ingen organiserat möjlighet för handledare att träffas för uppdatering/kompetensutveckling.

Förberedelse för HSLF-FS 2021:8 finns i form av mall till IUP.

Föreskrift

- ☒ Den huvudansvariga handledaren har ett bevis om specialistkompetens i avsedd specialitet.
- ☒ Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- ☒ Övriga handledare är legitimerade läkare med relevant specialistkompetens.
- ☒ Det finns tillgång till specialistkompetent studierektor, som har genomgått handledarutbildning.
- ☒ Det finns tillgång till handledare i en omfattning som motsvarar behovet av handledning.
- ☒ Det finns tillgång till medarbetare som kan ge nödvändiga instruktioner.

Allmänna råd

- ☒ Studierektor har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- ☒ Det finns generella skriftliga instruktioner för hur handledningen av ST-läkare ska gå till.
- ☐ Handledarna ges minst en gång per år möjlighet till utbildning/uppdatering/kompetensutveckling inom området.
- ☒ Det finns skriftlig uppdragsbeskrivning för studierektorn.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Ändamålsenliga lokaler på lab, för granskning och för administrativa uppgifter samt möten. Bred och tillräckligt modern maskinpark. Valfungerande och välförvaltad RIS/PACS.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- ☒ Utrustning för diagnostik, utredning och behandling är adekvat.
- ☒ Utrustning för mottagningsverksamhet, möten och behandlingskonferens på distans är adekvat.

Kvalitetsindikator

- ☒ ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.
- ☒ Det finns tillgång till relevanta IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas samt stöd från bibliotek eller FoU-enhet under hela specialiseringstjänstgöringen.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens upplägg

Bred verksamhet som kan tillgodose merparten av målbeskrivningen. Randutbildning ordnas där så krävs. Jourbördan är adekvat och ger förutsättningar för individuellt ansvar och utveckling men samtidigt inte så hög att dagsplaceringar och övrig kunskapsinhämtning drabbas påtagligt. Varierande åsikter om strukturen på introduktion där flera efterlyser en tydligare väg till och kravlista för jourkompetens.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- ☒ Verksamheten tillhandahåller skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas, samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg. Dessa ska vara kända och användas.
- ☒ Jourtjänstgöring/beredskap utgör en adekvat del av tjänstgöringen.
- ☒ Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjlighet att uppnå målen i målbeskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Föreskrift

- ☒ Verksamhetschefen på det tjänstgöringsställe där en ST-läkare genomför sin huvudsakliga tjänstgöring har det övergripande ansvaret för ST-läkarens ST-utbildning.
- ☒ Den ansvariga verksamhetschefen ansvarar för att det för varje ST-läkare tas fram ett individuellt utbildningsprogram och att det för varje ST-läkare utses en huvudansvarig handledare.
- ☒ Varje ST-läkare har ett utbildningsprogram som utgår från målbeskrivningen och som omfattar de utbildningsaktiviteter som behövs för att uppfylla kompetenskraven i målbeskrivningen.
- ☒ Utbildningsprogrammet följs upp regelbundet och revideras vid behov.
- ☒ Studierektorn samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildningsaktiviteter.

Allmänna råd

- ☒ Studierektorn är en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- ☒ I studierektorns arbetsuppgifter ingår att ansvara för att utarbeta introduktionsprogram för ST-läkarna.
- ☒ Studierektorn tar del av kompetensbedömningarna.

Kvalitetsindikator

- ☒ Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- ☒ Leg läkare som arbetar vid enheten med sikte på ST och som avslutat sin BT och/eller BT-läkare som påbörjat sin ST med BT vid enheten har tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning i enlighet med ST.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

E Handledning och kompetensbedömning

God struktur för löpande kompetensbedömning med engagerade handledare.

Återkoppling från specialistkollegium och från sektionsplaceringar. Schemalagda handledarsamtal som följer mall. Välstrukturerad individuell utbildningsplan som är ett levande dokument med delad access mellan ST-läkaren och handledare.

Vissa frågetecken kring formell återkoppling från randutbildningar till huvudhandledaren. Dokument för detta finns på kliniken men följsamheten verkar inte optimal.

Man har början av november 2025 gått från modalitets organisation för läkare till en organindelad organisation. Utbildningsdokument som i nuläget är formulerade utifrån metod (DT, MRT etc) behöver anpassas till organsektionerna. Detta gäller även för bedömningar som tidigare har gjorts på modaliteterna, dessa behöver ändras om man fortsätter med organindelningen efter den 6 månaders provperiod som är planerad.

Föreskrift

- ☒ Varje ST-läkare ges kontinuerligt handledning i form av stöd och vägledning med utgångspunkt i det individuella utbildningsprogrammet.
- ☒ Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST-läkare.
- ☒ Varje ST-läkare har tillgång till en handledare för varje del av tjänstgöringen.
- ☒ Den huvudansvariga handledaren bedömer ST-läkarens kompetensutveckling kontinuerligt, med utgångspunkt i målbeskrivningen för specialiteten och det individuella utbildningsprogrammet.
- ☒ Det finns fastställda rutiner för bedömningar av ST-läkarens kompetens.
- ☒ Verksamheten har rutiner för hur den kontinuerliga bedömningen dokumenteras (För ST enligt 2015:8 är verksamhetschef ansvarig enligt ovan)

Allmänna råd

- ☒ ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner, samt återkoppling från de som har gett instruktionerna.
- ☒ Handledningen är inplanerad i den ordinarie tjänstgöringen för huvudansvarig handledare och ST-läkare.
- ☒ Den huvudansvariga handledaren tjänstgör vid det tjänstgöringsställe där ST-läkaren genomför sin huvudsakliga specialiseringstjänstgöring. Om så inte är fallet ska vårdgivaren på något annat sätt säkerställa att huvudhandledaren är tillgänglig för handledning och även i övrigt har förutsättningar att utföra sitt uppdrag.
- ☒ Varje handledare har genomgått handledarutbildning som tillgodoser kraven enligt föreskriften.
- ☒ Om det finns en risk för att en ST-läkare inte kommer att uppfylla kompetenskraven bör det leda till en åtgärdsplan. En åtgärdsplan bör omfatta justeringar i det individuella utbildningsprogrammet, förändringar i vårdgivarens utbildningsinsatser eller tydligare krav på ST-läkarens insatser.
- ☒ Ändamålsenliga metoder används för bedömningar av ST-läkarens kompetens.
- ☒ Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ☒ ST-läkarnas sidoutbildning följs upp.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

Generöst utbildningsklimat avseende kurser. Fredad utbildningstid på torsdagseftermiddagar under terminerna med deltagande i externt ST-utbildningsprogram med roterande innehåll kopplat till målbeskrivningen.

Begynnande god EDiR-tradition med flera på rad som skrivit EDiR. EDiR uppmuntras av klinikledning och kollegor. EDiR-förberedande tid erbjuds.

Internronder och journal club arrangeras, men bättre närvaro av kollegor med vetenskaplig kompetens vid journal club kan öka kvaliteten. För ytterligare att öka kvaliteten kan man även koppla dessa bättre till Socialstyrelsens delmål.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- ☒ Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen och individuella utbildningsprogrammet.
- ☒ ST-läkarna genomgår den utbildning som planerats i enlighet med målbeskrivningen och det individuella utbildningsprogrammet.

Allmänna råd

- ☒ Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerade interna utbildningsaktiviteter.
- ☒ Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerade externa utbildningsaktiviteter.
- ☒ Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerad tid för självstudier.

Kvalitetsindikator

Den teoretiska interna utbildningen är systematiskt uppbyggd med koppling till Socialstyrelsens delmål.

Gradering

A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.

B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.

C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.

D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete

Journal club arrangeras med roterande ansvar. Önskemål från ST-gruppen om ökad handledning av vetenskapligt meriterad specialist under journal club.

Goda förutsättningar att engagera ST-läkare i systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete men förbättringspotential finnes.

Föreskrift

ST-läkarens kompetens inom medicinsk vetenskap bedöms utifrån kunskap kring vetenskapliga metoder och forskningsetiska principer.

ST-läkaren bedöms utifrån förmågan att kunna kritiskt granska och värdera vetenskaplig information, samt i sitt arbete ta ansvar för att omsätta och tillämpa denna kunskap.

ST-läkaren deltar i systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete i sådan utsträckning att förutsättningar för delmåluppfyllelse föreligger.

Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.

Det finns goda förutsättningar för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.

Det finns goda förutsättningar för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.

Allmänna råd

ST-läkaren ges möjlighet till utbildning inom patientsäkerhetsarbete och systematiskt kvalitetsarbete.

Kvalitetsindikatorer

Under det senaste året har av ST-läkare genomförda arbeten publicerats och/eller presenterats (av ST-läkaren) vid vetenskapliga/professionella sammankomster.

Det finns tillgång till ett välfungerande doktorandprogram.

Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.

Gradering

A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.

B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.

C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.

D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

Handledarna är engagerade och specialistkollegium diskuterar kompetens kring ledarskap och kommunikation men återkopplingen upplevs ojämn och inte helt strukturerad. Fokus upplevs ligga på att identifiera brister, inte förstärka och uppmuntra redan goda förmågor.

ST-läkarna börjar relativt sent med ronder. De behöver fler tillfällen med ronder/del av ronder under handledning för mer kvalificerat återkoppling. MDK är naturligt sent under ST men även här kan schemaläggning som deltagare tidigare vara en fördel.

Föreskrift

- ☒ ST-läkaren ges förutsättningar att kontinuerligt utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ☒ ST-läkaren bedöms kontinuerligt i medicinskt ledarskap och multiprofessionellt samarbete och återkoppling sker.
- ☒ ST-läkaren genomgår utbildning i hälso- och sjukvårdens förutsättningar i enlighet med målbeskrivning.
- ☒ ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ☒ ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ☒ ST-läkaren bereds möjlighet att planera och genomföra undervisning.
- ☒ ST-läkarens kompetens i undervisning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.
- ☒ ST-läkaren bereds möjlighet att handleda medarbetare och studenter.
- ☒ ST-läkarens kompetens i handledning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.

Allmänna råd

- ☒ ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ☒ ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ☒ ST-läkaren bereds möjlighet att delta i reflektion i grupp i enlighet med målbeskrivningen.

Kvalitetsindikatorer

- ☒ Det finns möjlighet att auskultera hos chefer och ledare inom organisationen.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

